

Valitusasiakirjojen toimittaminen kärjäoikeudesta hovioikeuteen

VIREILLETULO

Rovaniemen hovioikeus on 12.6.2020 päivätyllä kirjeellä toimittanut oikeuskanslerin laillisuusvalvontaa varten Lapin kärjäoikeudelta pyytämänsä selvityksen valitusasiakirjojen toimittamisen viipymisestä. Hovioikeuden oheistamien asiakirjojen perusteella näytti siltä, että Lapin kärjäoikeuden marraskuussa 2019 ratkaisemassa riita-asiassa valitusasiakirjat oli toimitettu kärjäoikeudesta hovioikeuteen noin viisi kuukautta valituksen ja vastavalituksen saapumisen jälkeen.

SELVITYS

Lapin kärjäoikeudessa kyseisessä riita-asiassa puheenjohtajana toiminut kärjätuomari on antanut hovioikeudelle sen pyytämän selvityksen. Lisäksi osastovastaava kärjäsihteeri on antanut hovioikeudelle selvityksen, jossa hän on muun ohella tuonut esille kärjäoikeudessa tapahtuma-aikana tapahtuneet kärjäsihteerien poissaolot, jotka ovat vaikuttaneet kyseisen riita-asian käsittelyyn.

Selvityksen antaneille tarjottiin vielä mahdollisuus halutessaan täydentää selvityksiään. Kärjätuomari ja osastovastaava kärjäsihteeri ovat laamannin mukaan ilmoittaneet, ettei heillä ole lisättävää hovioikeudelle antamiinsa selvityksiin. Kaksi muuta kärjäsihteeriä, jotka osastovastaavan kärjäsihteerin hovioikeudelle antaman selvityksen mukaan olivat toimineet käsillä olevan riita-asian käsittelijöinä, ovat puolestaan laamannin mukaan ilmoittaneet, ettei heillä ole lisättävää osastovastaavan kärjäsihteerin antamaan selvitykseen.

Käräjätuomari toteaa hovioikeudelle antamassaan selvityksessä olevansa sinällään vastuussa siitä, että asian käsittely sujuu joutuisasti ja asiakirjat toimitetaan valitusasteeseen riittävän pian. Käräjätuomari myöntää, että käsillä olevassa tapauksessa näin ei ole käynyt. Hän kuitenkin korostaa, että asiakirjat toimitettiin hovioikeudelle heti, kun asia tuli esille.

Käräjäoikeuden laamanni on antanut käräjäoikeuden menettelystä lausuntonsa sekä hovioikeudelle että oikeuskanslerinvirastolle. Laamanni toteaa lausunnoissaan, että käräjätuomarin on sinällään tullut valvoa, että valitusasiakirjat ja valituksen kohteena olevan jutun asiakirjat toimitetaan hovioikeuteen laissa säädetyin tavoin viipymättä sen jälkeen, kun valitusasiakirjat on toimitettu käräjäoikeuteen.

Laamanni tarkentaa kuitenkin, että tapauksessa vastuu valitusasiakirjojen lähettämiseen liittyvistä toimista oli tammikuun 2020 puoliväliin saakka käräjätuomarin työparina työskennelleellä käräjäsihteerillä, joka kuitenkin oli ollut virkavapaalla joulukuun 2019 alkupuolelta helmikuun 2020 loppuun saakka. Tammikuun 2020 puolivälissä vastuu valitusasiakirjojen lähettämiseen liittyvistä toimista oli siirtynyt toiselle käräjäsihteerille, joka oli tuolloin rekrytoitu käräjäoikeuden palvelukseen ja jolla ei ollut kokemusta käräjäoikeuden tehtävistä. Laamannin mukaan valitusasiakirjojen lähettämisen viivästyksen perussyyinä on ollut käräjäoikeuden henkilöstön ennakoimattomiin poissaoloihin ja uuden kokemattoman henkilöstön sisäänajoon liittyneet poikkeukselliset tietokatkokset.

Laamannin mukaan valitusasiakirjojen vastaanottamiseen ja lähettämiseen liittyvät toimenpiteet ja vastuut on sittemmin käyty läpi yksityiskohtaisesti käräjäoikeuden lainkäyttöosastojen osastokokouksissa ja käräjäsihteeriyksiköiden yksikköpalavereissa, jotta vastaavat viivästykset eivät toistu. Muutoksenhakuun liittyvät käräjäoikeuden toimenpiteet sekä määräajat käydään laamannin mukaan läpi entistä tarkemmin myös uusien työntekijöiden perehdytyksessä.

RATKAISU

Arviointi

Oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 18 §:n 1 momentin mukaan käräjäoikeuden kansliaan toimitetut, hovioikeudelle osoitetut kirjelmät ja niihin liittyvät asiakirjat on käräjäoikeudesta viipymättä lähetettävä hovioikeuteen. Lainkohtaa koskevissa esitöissä ([HE 33/1997 vp, s. 56](#)) tarkennetaan, että yleensä asiakirjoja ei tarvitsisi lähettää ennen kuin valitusaika on kulunut umpeen, jolloin koko aineisto voidaan lähettää yhdellä kertaa.

Käräjäoikeus on antanut riita-asiassa tuomion marraskuun alussa 2019. Vastavalituksen määräpäivä on ollut joulukuun puolivälissä 2019. Valitusasiakirjat on toimitettu käräjäoikeudesta hovioikeuteen toukokuussa 2020 noin viisi kuukautta vastavalituksen määräpäivän jälkeen.

Käräjäoikeus ei ole esittänyt oikeudellisesti hyväksyttäviä syitä sille, että valitusasiakirjojen lähettäminen on kestänyt näin pitkään. Käräjäoikeus on laiminlyönyt lähettää hovioikeudelle osoitetut valitusasiakirjat edellä mainitussa lainkohdassa edellytetyin tavoin viipymättä hovioikeuteen. Käräjäoikeuden menettely on vaarantanut asianosaisten perustuslain 21 §:ssä turvattun oikeuden saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa ilman aiheetonta viivytystä. Käräjäoikeuden laiminlyönti on lisäksi ollut omiaan vaarantamaan luottamusta lainkäyttötoiminnan asianmukaisuuteen.

Selvityksen mukaan riita-asiaa käräjäoikeudessa käsitellyt ja valitusasiakirjojen lähettämiseen liittyvistä toimista vastannut kärjäsihteeri oli ollut virkavapaalla joulukuun 2019 alkupuolelta helmikuun 2020 loppuun saakka, joten hän ei ole voinut lähettää asiassa valitusasiakirjoja hovioikeuteen vastavalituksen määräpäivän jälkeen. Vastuu valitusasiakirjojen lähettämiseen liittyvistä toimista oli kuitenkin vasta tammikuun 2020 puolivälissä siirtynyt toiselle kärjäsihteerille, joka oli tuolloin rekrytoitu käräjäoikeuden palvelukseen ja jolla ei ollut kokemusta käräjäoikeuden tehtävistä. Pidän tätä ongelmallisena, koska mainitut seikat näyttävät osaltaan vaikuttaneen valitusasiakirjojen lähettämisen viipymiseen. Korostan lisäksi, että kärjäsihteerin perehdyttäminen tällaisessa tilanteessa tulisi olla täsmällistä ja tehtävistä suoriutumista tulisi myös valvoa. Kohdistan tämän vuoksi moitteeni asiassa käräjäoikeuteen.

Toimenpiteet

Lapin käräjäoikeus on selvityksessään kertonut valitusasiakirjojen lähettämisen viivästyksen johtaneista syistä ja toimenpiteistään vastaavanlaisten laiminlyöntien ehkäisemiseksi. Ottaen huomioon käräjäoikeuden näiltä osin kertoman ei asia anna aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että saatan käräjäoikeuden tietoon käsitykseni siitä, että käräjäoikeus on laiminlyönyt lähettää riita-asiaassa valitusasiakirjat laissa edellytetyin tavoin viipymättä hovioikeuteen ja että laiminlyönti osaltaan näyttää aiheutuneen kärjäsihteerin poissaolosta sekä uuden kärjäsihteerin perehdyttämiseen ja tämän tehtävistä suoriutumisen valvontaan liittyneistä seikoista.

Lähetän päätökseni tiedoksi asiasta ilmoittaneelle Rovaniemen hovioikeudelle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Markus Löfman

OKV/1106/31/2020-OKV-4

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: